

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 21. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postakártyapénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Kétfős gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4. féltévre 2, negyedévre 1 P.
Tulajdonosok és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1937.

XVIII. évfolyam, 30. szám.

Julius hó 25.

Tartozásaink rendezése

Köztudomású, hogy Magyarországnak jelentős összegű tartozásai állanak fenn a nyugati hitelező államokkal szemben. Ha figyelmen kívül hagyjuk a háború előtti időkből származó adósságokat, amelyek kisebb jelentőségűek ugyan, de szintén bizonyos kötelezettséget jelentenek reánk nézve, a háború után felvett kölcsönök összege ezidőszáig 2,3 milliárd pengőre tehető.

Ismeretes az is, hogy a bankzárlat (1931) óta nem tudjuk rendszeresen fizetni sem a kamatot, sem a törlesztést. Nem pedig azért, mert az általános gazdasági válság annyira megbénította országunk kivitelét, hogy lehetetlen volt megszerezni a fizetéshez kötelezettségeink teljesítéséhez szükséges külföldi fizetőeszközöket.

Most azonban, hogy valamelyest fellendült a gazdasági élet és elevenebbé vált a nemzetközi áruforgalom, amely Magyarországra nézve is érezhető kedvező hatását, elérkezett az ideje annak, hogy nyomasztó és rendezetlen külföldi adósságaink ügyében a hitelezőkkel megállapodjunk. Ez történt most. A rendezés kiterjedt egyrészt az államkölcsönökre, másrészt a magántartozásokra, amelyeket bankok, stb. vettek fel, még pedig mind a hosszulejratú, mind a rövidlejratú adósságokra. A 2,3 milliárd összegű adósságok közül 1,7 milliárd esik az eddigi megállapodások körébe.

Az adósságrendezés lényege az, hogy ezután jóval alacsonyabb (1—2 százalékos) kamattal mellett törleszthetjük tartozásainkat. Ezzel szemben nagyobb lett a törlesztésrészlet és amit fizetünk, külföldi valutában kell teljesíteni. Ez mindenesetre súlyos kötelezettség, mert a külföldi fizetési eszközöket még ma sem könnyű megszerezni. Kétségtelen, hogy a válalt kötelezettségeknek csak akkor tudunk eleget tenni, ha külkereskedelmi forgalmunk abban a három esztendőben, amelyre a megállapodás szól, megfelelő kivitt többlettel zárul, más szóval: kivitt terményeinkért megkapjuk azt a valutamennyiséget, amellyel tartozásainkat fizethetjük. Ezidőszáig nincs baj, mert a folyó év első felében kivittünk 74,7 millió pengő többletet eredményezett a múlt évi 3,5 millióval szemben. Ha ez a javulás a jövőben sem akad meg, vagy nem esik vissza, akkor annak rendje-módja szerint teljesíthetünk is.

Megjelent az új Gazdavédelmi rendelet

A hivatalos lap július 13-iki száma közli a kormány új rendeletét „a védett birtok egyes terheinek átalakításáról, illetőleg könyvvadosság vállalással való rendezése tárgyában.”

Amint ismeretes, a gazdátartozások rendezéséről szóló 10.000/1935. M. E. számú rendelet akként rendelkezett, hogy az 1000 katasztrális holdnál nem nagyobb védett birtokoknak a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszeres sorozatán túl eső terhelni állami könyvvadosságvállalással rendeltek, a védett kisbirtokoknál pedig — vagyis a 10 katasztrális

holdnál kisebbeknél, valamint a 10 katasztrális holdnál nagyobbaknál is akkor, ha a kataszteri tiszta jövedelem a 100 koronát meg nem haladja — a negyvenszeres sorozaton belül eső terhek olyan hosszulejratú tartozásba alakították át, amelyet az adós évi 4,5%-os ammortissal 50 éven át törleszt. Az ezeknek az alapelveknek megfelelő teherrendezés részletes szabályait tartalmazza az országgyűlés 33-as bizottságának legutóbbi ülésén tárgyalat és a hivatalos lapban most közzétett rendelet, melynek legfőbb rendelkezései a következők:

mellőzésére irányuló kérelmét nem ismeri el jogsznak.

A helyi bizottságok a rájuk bízott teendők elvégzése után a teherrendezési ügyre vonatkozó iratokat a Pénzügyi Központnak küldik meg, amely elkészíti és az összes érdekeltekkel közli a teherrendezési tervezetet (kimutatást). A teherrendezési kimutatás ellen bármelyik érdekelt a kézbesítéstől számított 30 nap alatt észrevételt tehet a Pénzügyi Központnál. A Pénzügyi Központ határozata ellen további panasznak van helye ahhoz a kir. járásbírószághoz, mint telekkönyvi hatóságához, amely a védetté nyilvánítást elrendelte.

A teherrendezési kimutatásnak jogerőre való emelkedése után a Pénzügyi Központ intézkedik a teherrendezés végrehajtásáról, illetőleg a teherrendezés következtében szükségessé vált telekkönyvi bejegyzések foganatosításáról.

A védettség meghosszabbítása, visszaállítása

A rendelet a továbbiak során a védettség hatályát — amely az eddigi rendelkezések szerint folyó évi október hó 31-ével megszűnt volna —

1938. évi október hó 31-ig meghosszabbítja.

Az 1000 katasztrális holdnál nagyobb területű és 7000 koronát meghaladó kataszteri tiszta jövedelmű védett birtokoknál azonban a védettség általában már folyó évi október hó 31-ével megszűnik; ha azonban az ilyen nagybirtok terheinek rendezése iránt az egyességi rendezésre alapos kilátás van, a pénzügyminiszter az ilyen védett nagybirtokok teherrendezésének ügyeivel foglalkozó külön bizottság meghallgatása után a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg a védettség törlesztésének elrendelésére 1938. évi április hó 30-ig határozást adhat.

A rendelet lehetővé teszi, hogy a törölt védettséget a bíróság az adós kérelmére visszaállíthassa, feltéve, hogy az adós az elmulasztott szolgáltatásokat pótolja.

A visszaállításra irányuló kérelmet legkésőbb 1937. évi október hó 15-ig kell előterjeszteni.

Szabályozza a rendelet azt is, hogy milyen eljárás kell követni akkor, ha az adós a megújítási váltót azért nem tudja a korábbi aláírásokkal szolgáltatni, mert a váltó valamelyik aláírója meghalt, illetőleg az aláírás megtagadta; végül a perköltések, vagy más eljárási költségek fizetésére vonatkozó kötelezettségeket is részletesen szabályozza.

Milyen tartozásoknak esnek rendezés alá

Általában minden magánjogi jogcímen alapuló tartozás rendezés alá esik megfelelően tökécsített értékkel.

Azokat a tartozásokat, amelyek nem esnek rendezés alá, a rendelet külön felsorolja.

Ilyenek például a hátralekös védettségi szolgáltatások, a zálogvelvélés kölcsönök, a 25 pengőt meg nem haladó követelések stb.

A hátralekös védettségi szolgáltatások pótlólagos megfizetésére a helyi bizottság legfeljebb 3 évi, elemi károk esetén pedig legfeljebb 5 évi részletfizetési kedvezményt engedélyezhet.

Egyes tartozásokra nézve a hitelező visszautasíthatja a teherrendezést. Ezek közé tartoznak az a. n. kivett követelések, vagyis azok, amelyekre a fizetési és végrehajtási korlátozások eddig sem terjedtek ki, továbbá különösen az ingatlan vételár-hátralekkeként fennálló tartozások és a családi vagy örökösli jogviszonyon alapuló tartozások.

Rendezik a kezések jogviszonyait

A rendelet szerint a tartozásokat elsősorban annak adósságaként kell figyelembe venni, aki a gazdasági értelemben vett főadós.

A főadósnál végrehajtott teherrendezés kedvezményei abban az esetben, ha a mellékkötelezett 50 holdnál nem nagyobb birtok — akár védett, akár nem védett — gazdaadós, az utóbbira is kiterjednek, vagyis ily esetben a mellékkötelezett a kötelezettség alól teljesen mentesül.

Egyébként a hitelező a mellékkötelezettel szemben érvényesítheti jogait, aki azonban ennek ellenében viselkedési igénye alapján megkaphatja a főadós által megállapított könyvvadosságot, illetőleg megszerezheti a főadósval szemben hosszulejratúvá átalakított követelést.

Be kell jelenteni az adatokat

Azok a védett gazdandósok, akiknek védett birtoka a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszeresét meghaladó mértékben van megterhelve, kötelesek a védett birtokukra és tartozásaira vonatkozó adatokat legkésőbb 1937. évi november hó 15-ig az adóhivatalok mellett működő illetékes helyi bizottságoknál bejelenteni.

Azoknak, akiknek kataszteri tiszta jövedelme a 100 koronát meg nem haladja, a bejelentést akkor is meg kell tenniük, ha védett birtokuk terhe a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszeres sorozatát nem is éri el.

A bejelentések megtételére az érdekelt hitelezők is kötelezve vannak.

A bejelentéseket az érdekelt a helyi bizottságoknál (m. kir. adóhivataloknál) megtekinthetik és azokra 1938. január hó 31-ig észrevételeket tehetnek.

A további eljárás

A helyi bizottságok gondoskodnak a bejelentések esetleges hiányainak pótlásáról és különösen a bejelentett adatokban esetleg mutatkozó eltérések tisztázásáról; ha úgy látják, hogy az adós és hitelező közötti jogviszonyban olyan vitás kérdések vannak, amelyek bírói döntést igényelnek, az érdekelteket erre utasítják. Perre utasítják az adóst akkor is, ha az adós a hitelezőnek a teherrendezés

A Nemzetközi Asszonyhét nagy eseménye Stemmer Judit sikere

Megírta a Vasárnap, hogy a július 2-től 9-ig Párisban rendezett Nemzetközi Asszonyhét-nek, amely a családi nevelésnek, háztartásnak szentelték — kimagasló eseménye volt a Falu-Gazdaszövetség által kiküldött Szentendrei-Stemmer Judit nagy sikere. „Magyarország legjobb gazdaasszonya” pompásan állta meg a helyét és Belgium, Olaszország, Törökország, Románia és Argentína legkitűnőbb versenyzőivel szemben is sikerült a második díjat, egy értékes ezüstkosarat és aranyérmét elnyernie.

A Nemzetközi Gazdaasszony Serlegverseny résztvevőinek a főzésből, lakásrendbentartásból, varrásból, tejgazdaságból, konyhakertészetből, csemetenöngondozásból és gyermekfoglalkoztatásból kellett bemutatniuk felkészültségüket; — vagyis mindenből, amihez egy jó háziasszonynak manapság értenie kell. Minden modulátukra vizgázniok kellett, mert a Nemzetközi Bíróelő Bizottság a munka szakzerű előkészítését, a módszer helyességét, a magatartást, a modulátok szépségét, a munka el-

végzésének rendszerességét, a tisztaságot, a kivitelét és a munka eredményét egyaránt figyelemmel kísérte s a legkisebb szabálytalanság, főleges mozdulat vagy kapkodás hibapontnak számított. A magyar versenyző, — a valamennyi közt legfiatalabb Stemmer Judit — kiszámított, nyugodt biztonsággal, főlegnyesen nyerte el a második helyet Európa legjobb háziasszonyai között.

Az ünnepélyes díjkiosztás a Világkiállításon történt, amelyen a párisi magyar követ felesége, gróf Khuen-Hédervány Sándorné is megjelent a magyar kolónia több tagjának kíséretében. Szentendrei-Stemmer Juditnak Franciaország földmívelésügyi minisztere személyesen nyújtotta át az ezüstkosarat, aranyérmét és oklevelet, kedves szavakkal kívánva szerencsét neki a szép eredményhez. A magyar jelöltet, aki gyönyörű boldogi népviseleti ruhájában valóban festői látvány volt, a Nemzetközi Bíróelőbizottság tagjai, valamint a megjelent előkelő vendégek lelkes ünneplésben részesítették.

Az előntés miatt bevételesen földek földadójának kétfarmadát törlik

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felterjesztéssel fordult a földmívelésügyi kormányzathoz, hogy a földadóra vonatkozó törvényes rendelkezés megváltoztatásával adjon módot és lehetőséget a nem vetett területek utáni adó mérséklésére, illetve elengedésére.

Miután a földmívelésügyi kormányzat a Kamara álláspontját nem tette magáévá, a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara távirati felterjesztéssel élt, úgy a földmívelésügyi, mint a pénzügyi kormányzatnál, kérve, hogy egy szükségrendelet sürögés és haladéktalan kibocsátásával teremtsen lehetőséget a gazdák számára méltánytalan, bár törvényes állásponton alapuló kárbeviselésnek az érdekeltektől kármentes javára való megváltoztatására.

Ugyanakkor átiratban kérte a társ-kamarák, valamint az Országos Mezőgazdasági Kamara támogatását olyan előterjesztés megtételére, amely a sérelmes törvényeknek megváltoztatását is kívánja.

A pénzügyminiszter a Tiszajobb-

parti Mezőgazdasági Kamara legújabb távirati kérelme alapján megküldötte a rendkívüli csapadék folytán nem vetett földek adójának részbeni elengedésére vonatkozó rendelkezést, amely szerint a károsult gazdák rendkívül súlyos helyzetére való tekintettel — egész kivételesen — elrendelte, hogy

az olyan megművelt, vagy megművelésre szánt, nagyobb összességű területet képező földek földadója és járulékaik kétharmad részben elengedtesse, amelyek a rendkívüli csapadék folytán keletkezett árvíz (belvíz) következtében bevetettek nem voltak.

Az olyan szántóföldeknél azonban, amelyek a vízelöntés hátrányainak időszakonként ki vannak téve és erre a körülményre való tekintettel már alacsonyabb minőségi osztályba vannak sorolva, földadóelengedésnek helye nincs. A pénzügyminiszternek fenti kivételes rendelkezése csak ott alkalmazandó, ahol a rendkívüli csapadékos időjárás következtében a földek egyáltalában bevetettek nem voltak.

„Falusi központ” létesült a párisi világkiállításon

A Nemzetközi Falufejlesztési Bizottság július 8. és 9-én tartotta ülését. Az értekezlet első napján Giele, a Nemzetközi Szövetség főtávirára ismertette a falufejlesztés állapotát egyes országokban. A nemzetközi jelentések között feltűnt a „Falu Magyar Gazda és Földmívelés Szövetség” tönör és mindenre kiterjedő jelentése.

A következő tárgyszorozati pont a modern szociális elveknek a falusi környezetben való alkalmazása volt, az előadó Angelininek, az olasz fasiszta Mezőgazdasági Munkás Szövetség elnökének javaslatára elhatározták, hogy nemzetközi adagutjatást rendeznek és a modern mezőgazdasági otthon bemutatására külön nemzetközi kiállítást készítenek elő.

Az értekezlet második napján a szabadidő jól való felhasználásának kérdése szerepelt a tárgyszorozaton: ennek előadója Weis István, az OTI ny. vezérigazgatója, a Falu-Gazdaszövetség elnöki tanácsának tagja volt, aki főleg az olasz „Dopolavoro” és a német „Kraft durch Freude” mozgalmak jelentőségét ismertette. Ezeknek a nagyszabású mozgalmaknak működéséből szűrte le azt, a megállapítást, hogy az eddigi módszereknek változtatni kell:

a fardat embert nem kell tovább farszani előadásokkal és előadás tartásokkal, hanem szórakoztatásáról gondoskodni és a szórakozáson keresztül kell továbbnevelni.

Gondoskodni kell tovább nép-

szertü sportlehetőségekről, de nem a városi sport utánzásával, hanem úgy, hogy ez a falusi lakosság testalkatlának és igényeinek feleljen meg.

Végül Vimcux, a francia szervezettek részéről ismertette azokat a lépéseket, amelyeket tenni kell a mezőgazdasági lakosság, különösen az ifjúság jobb nevelését illetően.

Az értekezlet kapcsolatban említést érdemel még az, hogy

a mezőgazdasági érdekképviseletek a világkiállításon ugynevezett „falusi központ”-ot létesítettek.

Ezen egyelőre egy minta község-

háza és egy minta mezőgazdasági udvar tekinthető meg. Ezek nem különbek, mint bármely jobb község-

háza nálunk és bármely jobb magyar gazdaudvar. Megjegyezzük még,

hogy a Nemzetközi Szövetség egészségügyi osztálya által létesített falusi egészségügyi kiállításon is a magyar félke a legjobbak közé tartozik.

Szépen fejlődik a Gazdasági Munkáspénztár

Az Országos Gazdasági Munkáspénztárnak az 1936. évről szóló jelentése szerint a kötelező biztosítás alá eső gazdasági családok száma az 1935. évi 206.172-ről 397.537-re emelkedett. Az emelkedés tehát 13363. Még nagyobb mértékben, 35.720-szal emelkedett a kötelező biztosításra bejelentett gazdasági gépmunkások száma. Itt az 1935. évi 362.670-ről a létszám 398.390-re emelkedett. Az ugyancsak kötelező biztosítás alá eső víztársulati munkások létszámában szintén emelkedés mutatkozik. Itt az 1935. évi 18.205-ös létszámmal szemben 1936. évben 18.861 egyéni biztosítottak. Összesen tehát az elmúlt évben több mint háromszáz millió tag tartozik a gazdasági munkáspénztár kötelező. Az önkéntes biztosításban a nyugdíjcsoporthoz tartozók száma az 1936. év folyamán 11.464-ről 11.549-re emelkedett. Ezek közül a pengőértékű tagsági díjat 2388 tag fizeti. A rendkívüli tagok létszáma 1936-ban 4194-gyel emelkedett, a tagok száma tehát 22.587 volt.

Agrárszociálpolitikai Tanács alakul

A földmívelésügyi miniszter elhatározta az 1927-ben felállított Országos Gazdasági Szociálpolitikai Tanács átszervezését. A tanács címe: Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács s feladata: a gyakorlati mezőgazdasági szociálpolitika, irodalom és tudomány tanulmányozása, valamint a magyar mezőgazdasági szociálpolitika időszerű kérdéseinek meg-

vitatása és javaslatok előterjesztése a földmívelésügyi miniszternek.

A tanács harminchat tagját a földmívelésügyi miniszter érdekképviseleti szervek jelölése alapján, tizenegyet tagját pedig a mezőgazdasági szociálpolitika elméleti és gyakorlati szakértői, illetve a mezőgazdasági szociálpolitikai szakirodalom művelői közül nevezi ki.

Háborus bonyodalmak Japán—Kína között

Súlyos bonyodalmak keletkeztek a legutóbbi hónapok alatt az ugynevezett Távolkeleten, Japán és Kína között. Japán ugyanis gazdasági jellegű követeléseket támasztott Eszák-Kínában és felszólítást intézett Kinához, hogy ezeket az igényeket ismerje el. Japán egyuttal megkezdte a csapatok felvonulását és valószínűleg ostromozár alá helyezte Pekinget.

A kínai és japáni csapatok között hamarosan véres összeütközések is sor kerül, a japáni és kínai városokban háborus tüntetések vannak és mindkét ország lázasan készül a véres leszámolásra.

Az első ütközetek már megtörténtek, amikor olyan hírek érkeztek Európába, hogy Kína hajlandó teljesíteni Japán követeléseit és a vitás

területekről visszavonja hadait. A helyzet azonban korántsem ennyire világos, további jelentések szerint a kínai csapatok vonakodnak a kiadott parancs ellenére is visszavonulni, a japáni csapatok is folytatják tehát előnyomulásukat. Ilyenfórmán úgy lehet, hogy a hadüzenet nélküli, nem hivatalos háború fogja megelőzni a távolkeleti háborút.

A háborus készülődések láza szállta meg Szovjetországba is: a kínai határ felé nagyban szállítják a csapatokat. A Szovjet nygvanis Kína belsejébe való átlépésére törekszik és hír szerint háború esetén Kínát támogatná.

VILÁGKRÓNKA

A spanyolországi események még mindig bonyodalmakkal fenyegetik az egész világ békéjét. Anglia külügyminisztere, Eden, az alsóházban beszédet mondott, amelyben ismertette Anglia kibontakozási tervét, amely az ellentétes szempontok összeegyeztetésével kívánja biztosítani az európai államok be nem avatkozását. Drámai beszédében Eden kijelentette, hogy „viharfelhők láthatók ugyan, de még derült az ég...” Mialatt az európai diplomácia kétségbeesett erőfeszítéseket tesz a háborus veszély elhárítására, Franco újabb orosmot és rohamot indított Madrid ellen. A vörösök súlyos veszteségeket szenvedtek ezuttal is.

A németországi Schleswig közelében egy katonai gyakorlat közben lezuhant egy repülőgép. A gép az országban haladó motorkerékpárra zuhant és a motor utasait, egy dán házaspárt, halálra zuzta. Egy katonája meghalt, sokan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Angliában Sir Robert Gower képviselő, az alsóház közep európai csoportjának elnöke július 15-én villásreggelit adott Kornis Gyula, a magyar képviselőház alelnöke tiszteletére.

Filmfelvétel az üserdőben

Egy Johnson Marton nevű afrikai utazó felesége, amerikai filmgár megbízásából egy Stanley-filmhez készít felvételeket Afrikában. A film másfélórás dol-lárba fog kerülni.

Otthon is megvalósítjuk a Duce jelszavát: „Hinni, engedelmeskedni, harcolni!” írják Olaszországból a magyar gazdai fjak

A *Falu-Gazdaszövetség* által rendezni szokott gazdafiú-csereakció idején résztvevőitől — Olaszországból, Németországból, Ausztriából és Dániából — sürűn érkeznek a jelentések, amelyek mind élelnek bizonyosságai annak, hogy a magyar gazdai fjak teljes mértékben átérték az okció jelentőségét. Amellett, hogy az új környezetben kitűnően megállják a helyüket és becsületet szereznek a magyar gazda fogalmának, figyelő szemmel néznek körül és meglátják, nemcsak az idegen nép gazdálkodásában tapasztalható új módszereket, hanem megpillantást nyernek a másik nemzet lelkivilágába is.

Nagyon érdekes az a levél, amelyet az olaszországi Montegrossoból ír *Kudocu László* és *Szathmáry Sándor*. A levélből a legérdekesebb mondatokat az alábbiakban idézzük: ... Mikor ideérkeztünk, javában folyt az aratás; egész másoként, mint nálunk. Nem kaszával aratták, hanem sarlóval és a gabonának csak a fejét vágják le.

Az mondják, hogy mivel nincsenek állatok, a szalmára sincs szükség. A talajt, amely nagyon köves, úgy tették művel-

hetővé, hogy a köveket faszélek a földből és a föld mellett hátsóba vakták. Néhál sok kilométer hosszúságban vonulnak el ilyen körárok. Csodálatos, hogy ennyi kő és ilyen szárazság mellett is gyönyörű buza és zab terem. Persze kapásnövényeket és zöldségféléket, csak öntözhető kis kertekben termelnek. A lakosság fő tápláléka a paradicsom, amely egyetlen ételből sem marad el.

... Hogy a Duce iránti rajongás mennyire él a nép szívében, mutatja, hogy

Troianelliben — ami innen kilenc kilométerre van — a buzaaszitások fejében a Duce rohamisasok képe dicszlik, feltepte pedig az ólvasz traktor leng; jelezve, hogy itt minden munkia a hazáért folyik és minden verejték-csepp a nemzetért hull.

Ez a rajongás ott él mindenki szívében, akivel találkoztunk. Az olyan nép, amely így érez, gondolkodik és így dolgozik, tud csak nagyra, hatálmassá lenni.

... Bár az olasz gabona nagyon szép, nem ez a főteherény. A gabonáj a gyümölcstermelésnek van. Hatálmás erdőkben olajfák váltakoznak mandulafákkal. Sőt már a gabonafüveteket is mandula- és olajfákkal ültetik be és a gabonatermelés

csak addig folyik a földéken, míg a fák meg nem nőnek. Az olajfák talaját évente ötször-hatszor megszántják. Bámulatos gyorsan fejlődik itt a szőlő. A két éves léke már sokat terem. Karót nem vernek a téők mellé, hanem faalakura netelik. Érdekes, hogy például itt a rengeteg szőlőt nem szőlőfák ki, hanem olajfák szőlőként és Andriában készítenek — mintegy központilag — bort belőle.

... Sok egyéb értékeségről legközelebb számolunk be a mi kedves lapunk; a *VASÁRNAP* útján. Most csak örmenni szegezzük le még, hogy

Mussolini jelmondatát: — „Hinni, engedelmeskedni és harcolni — már nemcsak átöröközték, de magyar hazánk javára, egyelőre itt és ha hazamegyünk, otthon is, megvalósítási iparkodunk.

Meghatottan és elismeréssel szorítjuk meg a távolból a derék fiuk kezét és reménykedve tekintünk a jövő elé; talán csak vízi valáimre az a nép is, amelynek fiait tudják, hogy a *nemzeti erők érvényesülésében egyformán ádott lényező; a sokmillió sziv érzése, a koponyák gondolkodása és az izmos kezek munkája...*

Önkormányzat és közigazgatás

Koncz János dr. könyve

Értekes és nagyszabású könyvet írt a fenti címen *Koncz János dr.*, a Községi Jegyzők Országos Egyesületének elnöke a községi közigazgatás és önkormányzat egymáshoz való viszonyáról.

A hatalmas mű nem éri be azzal, hogy áttekinthető képet ad a mai helyzetről, hanem a kialakult rendszer hibáira, fogyatékosságaira, nehézségeire rámutatva, gyakorlati értéki tanulságokat is von le erre vonatkozóan, hogyan lehetne és kellene a falu közigazgatását, — a jegyző személyén keresztül — a falu népének vezetésére alkalmassá tenni. A bürokratikus hibák lefaragásával ugyanis nemcsak a falvak és a falusi nép életére döntően fontos közigazgatási ügyek elintézése lenne gyorsabbá tehető, hanem a jegyző is tehermentesebbé lenne. Ez a tehermentesítés két irányban is érezhető jótékony hatású: egyfelől a közigazgatási szervezet működésével tisztában nem levő falusi lakosság többé nem látja a jegyzőben a késedelmes elintézés okozóját, másfelől a jegyzőnek jutna ideje a néppel közvetlenül, többet és behatósabban foglalkozni.

A pompás könyv a falu problémáinak egyre inkább előtérbe kerülő megoldásakor nélkülözhetetlen útmutató-sokkal fog szolgálni az illetékeseknek.

A kényszervégvársra kerülő állatok forgalmiadómentességét kéri

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara feliratot intézett a földművelésügyi miniszterhez. Azt kéri, hogy járjon közben a pénzügyminiszternél, hogy a *zövegben a kényszervégvársra kerülő állatok kimérése esetén ne terhelje a gazdát a forgalmi adó*. Hangsúlyozza a kamara, hogy kellő felvilágosító propaganda hiányában, de a nehéz gazdasági viszonyok miatt is a legtöbb helyen nincsenek a gazdák állattal bebiztosítva és így ha azok közül *igavonó vagy használlat váratlanul elpusztul, a kisenberek jóformán egzisztenciájukban rendülnek meg*. Ha a gazda elveszti állatját, de szükségmegmentésként az utolsó pillanatban kényszervégvársal mentheti a menthető, *indokolatlan a gulyos hárt szenvedett gazdát a kényszervégvárs után kimérhető has árának forgalmi adójával megterhelni, miután a kényszervégvársok kimért has árával a gazda állata eredeti értékének legjobb esetében csak a felét érheti el*.

Felrobbant hadiszertár
A Ballisairál szigetén levő Sveborg erődtornai laboratóriumában sokszeg gránát robbant fel.

Országos és ipari érdek: Szűkebb agrárrolló

Mutschenbacher Emil dr. nyilatkozata

Mutschenbacher Emil dr. felsőházi tag, az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* igazgatója, a legutóbb megjelent hivatalos vetésjelentés kapcsán hosszabb nyilatkozatot tett a napisajtó előtt. Az OMGE igazgatója nyilatkozatában elsősorban a gabona- és általában az agráréxport kilátásairól nyilatkozott. A továbbiak során kifejtette, hogy az OMGE arányosítást kér az eladósodott és a közterhet pontosan fizető gazda megadóztatása terén.

Érdekes nyilatkozatát így folytatta az OMGE igazgatója: — *Jogos panasza a mezőgazdaságnak az is, hogy*

a mezőgazdasági termékek és az ipari cikkek — különösen pedig a mezőgazdaság szempontjából fontos ipari cikkek — ára közötti aránytalanság az agrárárak javulása ellenére sem csökken.

Az ipar egy része a mezőgazdasággal termékek drágulására való hivatkozással lépést tart a terményárak emelkedésével, aminek az a következménye, hogy

a mezőgazdaság vásárlóereje nem növekszik a szükséges arányban.

Az agrár-kisember nagyon le van rongyolódva és helyzete nem nagyon javul, mert a cseleedség és a munkásság jelentős része természetben kapja járandóságait, amelynek értéke nem éri utól az iparcikkek árát.

Ezt a helyzetet az egész ország és az ipar érdekében is orvosolni kellene.

A mezőgazdaság kívánásai nem szerénytelének. A gazda *szóval ezzel nem kívánhatja azt, hogy a terményárak orrákötörékké emelkedjenek*, mert semmi haszna nincsen abból a drágaságból, amely lefontja a városi fogyasztórétegek vásárlóerejét. *Ami a gazda — kien:*

arányos, méltányos ár, amely állandóságot jelent és meghozza a termelési költségek mellett a szerény polgári hasznót is.

A növénytermesztés mellett — úgy reméljük — már elértük ezt a helyzetet, de az állattenyésztés terén még szükség van megfelelő intézkedésekre, amelyek az állandó boldogulást biztosítják,

teni ebből az üzletágból.

Az illetékesek törekvése csupán az volt, hogy megakadályozzák, hogy a kivitelből származó haszon aránytalanul nagy részét, a gazdák kárára, a lözvetítők vágják zsebre.

Eppen ezért elrendelték, hogy minden kivitelre kerülő lö vételárát igazszoznak kell a kiviteli engedélyben részszelni kereskedőknek. Egy látszik azonban, hogy ez a rendszabály sem alkalmas teljes mértékben véget vetni a lökivitel körül a gazdák kárára kialakult lelkismeretlen üzelmeknek. A *Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara* ugyanis ellenőrizte néhány lövételi jegy adatait: egyszerűen megkérdelte a gazdákat, *menyit kaptak a kereskedőtől eladott lovakért*. A válaszokból kiderült, hogy

Békéscsabán 575 pengőt fizetett a kereskedő egy löért, amelynek vételáraként 740 pengőt tüntetett fel; egy körösladányi gazda azt panasolja, hogy 600 pengőt kapott csak a löért, amelyről a kereskedő 750 pengős vételárát irt be a lövételi jegyre; Kötégnyában 500 pengőt kapott a gazda, 675 pengőt irt be a kereskedő; a Nagykamaráson 460 pengőért vásárolt lovat, mint 660 pengőért vásároltat értékesítette a kereskedő; Dévaványán 480 pengőt kapott a gazda, a kereskedő 680-at irt be.

Tekintettel arra, hogy a lövételi jegyeket a gazdáknak is alá kell írniok, felhívjuk mindenki figyelmét arra, hogy

mielőtt a lövételi jegyet aláírna, nézze meg figyelmesen, hogy a tényleges vételárát irta-e be a vevő. Ki nem töltött, vagy a valóságtól eltérő összeget feltüntetett ívet senki alá ne írjon.

Mindaddig, míg a hatóságok megfelelő intézkedéssel elejét nem veszik ennek az újabbfajta „szabadkereskedelmi” csaláftanaságnak, a gazdák ügyeljenek éberan saját érdekeikre.

A lövételi jegyek hamisításával károsítják meg a gazdát

Hogyan sikhasztják el az „egykhéz-rendszer” előnyeit

Ismételtlen szóvátettük a „Vasárnap” hasábjain, hogy amikor a kormány elhatározta, hogy a lökivitelből származó haszonnak a gazdák részére való biztosítása érdekében ennek a nemzetgazdasági szempontból nagyjelentőségű üzletágnak ellenőrzését vezeti be és megalakult a Löértékesítési Szövetkezet, a szövetkezet-ellenes oldal sajtojában sorozatos támadások jelentek meg az „egykhéz-rendszer” ellen. Voltak lapok, melyek odáig mentek kameroségükben, hogy „gazdák” leveleit közöl-

ték, amelyeknek írót tiltakoztak az ellen, hogy a „derék kereskedők, kucepek kezéből kivesszik a kenyeret”, főként azért, mert a gazdák a kereskedőktől nagyobb árát kaptak lovakért, mint a Löértékesítő Szövetkezettől. A levélró gazdákról persze kiderült, hogy elsősorban nem is gazdák, — cseledek, lökereskedők kocsisai stb., — másodsorban semmi közük a lövétényezéshez nincsen.

Természetesen az az állítás sem igaz, mintha a kereskedőket védkép és teljesen ki akarták volna rekesz-

